

Výbor pro sexuální menšiny

Zápis ze schůze dne 12. května 2009

Místo zasedání: Úřad vlády, Vladislavova 4, Praha 1

Přítomni:

Martina Štěpánková, Jiří Hromada, Martin Strachoň, Tereza Mikšaníková, Lucie Otáhalová, Markéta Hronková, Ivo Procházka, Jan Wintr, Jiří Louženský, Olga Pechová, Kateřina Smolíková (MS), Petr Kodl, Slavomír Goga, Vít Michalec (MPSV)

Omluveni:

David Tišer, Džamila Stehlíková, V. Sokolová, Veronika Jaňourová (MV), Kateřina Beňová, Irena Köhlerová (MZdr.), Sylva Ficová

Host:

Matyáš Zrno (MPSV)

L. Otáhalová v úvodu jednání přivítala nové členy výboru – za Ministerstvo spravedlnosti Kateřinu Smolíkovou, která má na ministerstvu na starosti občanské právo a rekodifikaci občanského zákoníku, a za Ministerstvo práce a sociálních věcí Víta Michalce z odboru rodinné politiky. Vít Michalec jednání výboru navštívil v doprovodu Matyáše Zrna z téhož ministerstva.

1. Homofobie – výukový materiál pro školy – pokračování diskuse

Pracovní skupina „Homofobie“ se sešla před jednáním výboru. Navázali jsme spolupráci s MŠMT – odborem rovných příležitostí ve školství a náměstkyní pro sociální programy ve školství. MŠMT výboru nabízí vydání příručky v edici výukových materiálů již vydávaných MŠMT a doporučení učitelům, jak mají s příručkou pracovat. Materiál autorsky sepíše PhDr. Olga Pechová a PhDr. Richard Braun (jeden z autorů obdobného výukového materiálu vydaného MŠMT v roce 2003). Materiál bude určen středoškolským učitelům, převážně metodikům prevence, výchovným poradcům, školním psychologům, speciálním pedagogům a sekundárně také třídním učitelům a učitelům tzv. výchov (např. občanská nauka). Materiál bude primárně určen k řešení problémů a situací, které mohou nastat v souvislosti s LGBT osobami ve škole (studenti, učitelé, stejnopohlavní rodiny, atd.), a zároveň bude obsahovat i metodickou část pro případné použití v hodině. Po vypracování bude zaslán ke stanovisku učitelům a bude k němu připojeno i stanovisko Výzkumného ústavu pedagogického.

Na konci roku bude k materiálu uspořádán seminář s kraji jako zřizovateli škol.

Na samotném jednání výboru proběhla diskuse iniciovaná zástupci Ministerstva práce a sociálních věcí o tom, z čeho budou autoři vycházet při tvorbě materiálu. Zástupci MPSV byli ubezpečeni, že se jedná o skutečné odborníky na dané téma, vzdělané v psychologii a pediatrii. Jak je uvedeno výše, příručka bude konzultována i s praktiky (učiteli).

2. Zákaz adopcí v zákoně o registrovaném partnerství – právní analýza J. Wintra

Nevládní organizace Gender studies, o.s., publikovala v dubnu analýzu vypracovanou J. Wintrem, která se týká ustanovení § 13 odst. 2 zákona č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství („Trvající partnerství brání tomu, aby se některý z partnerů stal osvojitelem dítěte.“). Analýza byla členům výboru rozeslána vzápětí po zveřejnění. J. Wintř analýzu uzavírá konstatováním, že: *„Poté, co Evropský soud pro lidská práva rozsudkem E. B. proti Francii v lednu 2008 nově vyložil čl. 14 ve spojení s čl. 8 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, **ocitlo se ustanovení § 13 odst. 2 zákona o registrovaném partnerství, podle kterého registrovaný partner nesmí osvojit dítě, ve zjevném rozporu s Evropskou úmluvou i s ústavním pořádkem České republiky, protože představuje zakázanou diskriminaci na základě sexuální orientace ve vztahu k právu na ochranu rodinného a soukromého života. Evropská úmluva je součástí ústavního pořádku České republiky a tedy i postačujícím důvodem pro zrušení § 13 odst. 2 zákona o registrovaném partnerství Ústavním soudem pro jeho rozpor s ústavním pořádkem.**“*

Výbor obsáhle diskutoval o možných krocích v návaznosti na tuto analýzu. Každý jednotlivec, který jako registrovaný partner požádá o individuální adopci a ta mu bude s poukazem na ustanovení § 13 odst. 2 zákona o registrovaném partnerství odepřena, má samozřejmě možnost podat ústavní stížnost. Kompetence výboru ovšem spočívají pouze v podání podnětu Radě vlády pro lidská práva, s návrhem pro vládu, aby iniciovala zrušení tohoto ustanovení. Přes různé obavy, se kterými může být novelizace zákona o registrovaném partnerství spojena, se většina přítomných členů výboru shodla, že je povinností výboru (a potažmo Rady) jakožto poradního orgánu vlády v otázkách lidských práv, aby na tento zjevný rozpor zákona s ústavními zásadami upozornil prostředky, které má k dispozici. Výbor tedy hlasováním (10-1-1) přijal podnět navrhuující zrušení § 13 odst. 2 zákona o registrovaném partnerství (viz příloha).

K dotazu J. Hromady, jaké důvody vedly zástupce MPSV k nesouhlasnému stanovisku (tento člen výboru se v diskusi nevyjádřil), V. Michalec uvedl, že věc lze dle jeho názoru řešit jinak než zákonem. Při výchově dítěte

záleží na rolích muže a ženy. Přítomní členové výboru argumentovali judikaturou Evropského soudu pro lidská práva, který zastává stanovisko, že jestliže stát umožňuje individuální adopce, pak nemůže klást přílišný důraz na „role“. Ovšem předmětem diskuse není v tomto případě otázka mužských a ženských rolí, nýbrž ústavnost problému. Navíc zrušením protiústavního ustanovení zákona se nijak nezasáhne do rozhodování orgánů sociálně právní ochrany dětí, které každý případ posuzují jednotlivě.

Závěr:

Přijatý podnět bude předložen Radě na jejím příštím zasedání.

3. Tisková konference/tisková zpráva ke dni boje proti homofobii

S. Goga informoval o prohlášení předsednictví, které bude MZV vydávat k 17.5. Výbor se shodl na tom, že pokud se do 17.5. nebude konat tisková konference ministra Kocába, vydá pouze tiskovou zprávu.

Pozn. tisková zpráva byla vydána 19.5. a je k dispozici jak na webových stránkách ministra

(<http://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/ministri-pri-uradu-vlady/michael-kocab/tz/68--den-boje-proti-homofobii-57727/>),

i výboru (<http://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/rlp/sexualni-mensiny/pracovni-skupina-pro-otazky-sexualnich-mensin-24225/>).

4. Volba předsedy, diskuse o statutu a jednacím řádu

Předsedkyní výboru byla jednomyslně zvolena Martina Štěpánková.

Na příštím jednání výbor schválí svůj statut a jednací řád. Pro usnášeníschopnost by měla stačit účast jedné třetiny všech členů, závěry však bude možno přijmout pouze v případě, že pro ně bude hlasovat jedna třetina **všech** členů výboru.

Příští jednání se uskuteční v úterý 30. června od 13,13 hodin.